

«Күләш Байсейітова атындағы
Қазақ ұлттық өнер университеті»
РММ Ғылыми кеңесінің шешімімен

БЕКІТІЛДІ

« 17 » хаттама
Ғылыми кеңесінің шешімі

Г.А. Ақсәдьяров

**6B02195 «АСПАПТЫҚ ОРЫНДАУШЫЛЫҚ - ҮРЛЕМЕЛІ ЖӘНЕ СОҚПАЛЫ АСПАПТАР» БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН ТАЛАПТАРЫ**

✓ **БАКАЛАВРИАТ**

Кафедра атауы	Білім беру бағдарламасының атауы	Топ	Мектептен н/е колледжден кейін қабылдау	Даярлық тобы	Шекті балл
«Үрлемелі және соқпалы аспаптар»	6B02195 «Аспаптық орындаушылық - Үрлемелі және соқпалы аспаптар»	Қазақ Орыс	«Үрлемелі және соқпалы аспаптар» мамандығы бойынша орта-арнайы музыкалық білім болу	Бар	75 грант және ақылы

БІРІНШІ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН

Мамандық

Мамандық бойынша емтиханда тиісті деңгейде күрделі және көлемді бағдарламаны жатқа орындауы тиісті:

- Үш белгіге дейінгі гамманы орындау ағаш үрлемелі аспаптар (комиссияның таңдауы бойынша);
- Үш белгіге дейінгі гамманы орындау мыс үрлемелі аспаптар (комиссияның таңдауы бойынша);

- Үш белгіге дейінгі гамманы орындау соқпалы аспаптар (комиссияның таңдауы бойынша);
- бір этюд (комиссияның таңдауы бойынша) бес дайындағаннан-нота бойынша;
- күрделі формадағы шығарма-Концерт, Соната, вариация (жатқа);
- кіші немесе кеңейтілген шығарма (жатқа);
- Қазақстан композиторларының шығармасы (жатқа).

Коллоквиум

Коллоквиум - музыкалық орындау саласындағы білімді тексерудің ауызша түрі. Қойылатын мүмкін сұрақтар:

- музыкалық әдебиет туралы білім музыкалық колледж бағдарламалары;
- мәдениет және өнер саласындағы жалпы білім;
- музыкалық терминдерді білу;
- өз аспабының тарихын және үрлемелі аспаптарда орындау тарихын білу;
- емтиханда орындалатын жұмыстардың бірі туралы айта білу: стиль, интерпретация және басқа да ерекшеліктер.

Мамандандырылу бойынша емтихан талабы:

Мамандық бойынша емтиханда:

Гамманы орындау:

А) ағаш үрлемелі аспаптарға барлық штрихтарда, ырғақтық құрастырмаларда, үш дыбыстық, арпеджио, кіріспелі септаккорд, кіріспелі кішірейтілген септаккорд, интервалдар және секвенциялар.

Б) мыс үрлемелі аспаптарға барлық штрихтарда, ырғақтық құрастырмаларда, үш дыбыстық, арпеджио, кіріспелі септаккорд, кіріспелі кішірейтілген септаккорд, интервалдар және секвенциялар.

В) соқпалы аспаптарға барлық штрихтарда, ырғақтық құрастырмаларда, үш дыбыстық, арпеджио, кіріспелі септаккорд, кіріспелі кішірейтілген септаккорд, интервалдар және секвенциялар.

Дайындаған бес этюдтің ішіндегі бір этюд (комиссия мүшелерінің қалауымен). Мысалы:

Флейта – Э.Келлер, Т.Бем, Н.Платонов және т.б.;

Гобой – В.Ферлинг, И.Пушечников, Н.Назаров және т.б.;

Кларнет – А.Штарк, Б.Диков, Г.Клозе және т.б.;

Фагот – Л.Мильде, Ю.Вейсенборн, Р.Терехин және т.б.;

Саксофон – А.Ривчун, В.Иванов, Г.Лакур, М.Мюль және т.б.;

Валторна – Г.Клинг, С.Копраш, А.Янкелевич және т.б.;

Труба – В.Брандт, В.Вурм, С.Баласанян және т.б.;

Тромбон – Е.Рейхе, В.Блажевич, Б.Григорьев және т.б.;

Туба – Р.Китцер, В.Блажевич, С.Васильев және т.б.

Ірі құрылымды шығарма (бөлек бөлімдері) – Концерт, Соната, Вариации (жатқа орындалады). Мысалы:

Флейта – И.С.Бах «№1-6 Сонаталары», В.А.Моцарт «№1, 2 Концерттері»,

Б.Ромберг «Концерт», Ф.Пуленк «Соната», С.Прокофьев «Соната» және т.б.;

Гобой – И.С.Бах «Соната g-moll», Ф.Крамарж «Концерт», А.Паскулли «Концерттер», Ф.Гидаш «Концерт», Б.Савельев «Концерт» және т.б.;

Кларнет – В.А.Моцарт «Концерт A-dur», К.М.Вебер «Концерттер №1, 2», «Үлкен концерттік дуэт», Л.Шпор «Концерт», К.Сен-Санс «Соната» және т.б.;

Фагот – А.Вивальди «Концерттер», И.Гуммель «Концерт», К.Сен-Санс «Соната», Б.Дварионас «Тема және вариацияларымен», Ф.Давид «Концертино» және т.б.;

Саксофон – М.Раухвергер «Концерт», А.Флярковский «Концерт», Д.Мийо «Сюита «Скарамуш», А.Глазунов «Концерт», Ю.Чугунов «Сюита настроений» және т.б.;

Валторна – В.А.Моцарт «Концерт», Й.Гайдн «Концерт», К.Матис «Концерт», Р.Глиэр «Концерт», В.Зверев «Соната» және т.б.;

Труба – Й.Гайдн «Концерт», И.Гуммель «Концерт», С.Куртц «Концерт», А.Арутюнян «Концерт», С.Пескин «Концерт» және т.б.;

Тромбон – Р.Паке «Концерт», Г.Вагензайль «Концерт», Ф.Давид «Концертино», Н.Римский-Корсаков «Концерт», В.Блажевич «№ 2, 4, 5, 7, 9 концерттері» және т.б.;

Туба – Б.Марчелло «Сонаты», М.Эккельс «Соната», В.Блажевич «Концерты», Д.Генделев «Драматикалық концертино», И.Новаковский «Концертино» және т.б.;

Түсушінің таңдауы бойынша кіші немесе көлемді шығарма (жатқа орындалады). Мысалы:

Флейта – Дж.Энеску «Кантабиле және Престо», Ф.Борн «Кармен-фантазия»,

В.Цыбин «Тарантелла», С.Губайдулина «Аллегро Рустико» және т.б.;

Гобой – Э.Боцца «Итал фантазия», «Фантазия-пастораль», Д.Ранки «Дон Кихот мен Дульсинея», Г.Томази «Дикий танец» және т.б.;

Кларнет – Г.Рабо «Конкурстік соло», Э.Боцца «Буколика», А.Блох «Деннериана», С.Василенко «Восточный танец» және т.б.;

Фагот – Г.Гровле «Сицилиана және Аллегро», И.Пауэр «Каприччио», С.Мирошников «Скерцо», Ю.Чернов «Скерцо» және т.б.;

Саксофон – Э.Боцца «Экспромт және танец», П.Женин «Венецианский карнавал», В.Мясоедов «Архаик-блюз», А.Ривчун «Концерттік этюд» және т.б.;

Валторна – В.А.Моцарт «Концерттік рондо», П.Дюка «Деревенская идиллия», С.Цинцадзе «Грузинский танец», В.Миненко «Концерттік пьеса» және т.б.;

Труба – В.Брандт «Екі концерттік пьеса», Дж.Энеску «Легенда», А.Аренский «Концерттік вальсі», А.Гедике «Концерттік этюд» және т.б.;

Тромбон – Ж.Дэфэй «В манере Баха», Д.Кроче-Б.Спинелли «Конкурстік соло», К.Сен-Санс «Каватина», Ж.Мазелье «Конкурстік соло» және т.б.;

Туба – Д.Фрескобальди «Токката», П.Кротов-В.Блажевич «Концерттік этюд», А.Гедике «Импровизация», М.Бак «Екі пьеса» және т.б.;

Талапкердің таңдауы бойынша Қазақстан композиторларының шығармалары (жатқа орындалады).

СОҚПАЛЫ АСПАПТАР

Мамандық бойынша емтиханда:

Маримба

1. Үш белгіге дейінгі гамманы орындау соқпалы аспаптар (комиссия мүшелерінің қалауымен) барлық штрихтарда, ырғақтық құрастырмаларда, үш дыбыстық, арпеджио, кіріспелі септаккорд, кіріспелі кішірейтілген септаккорд.

2. Бір этюд (жатқа орындалады). Мысалы: Д.Торребуно, Т.Голденберг, В.Снегирев және т.б.

3. Ірі құрылымды шығарма - Концерт, Соната (бөлек бөлімдері) немесе хас шіберлік шығарма (жатқа орындалады). Мысалы: Д.Розауро «Концерт», Л.Рзаев «Концертино», Будашкин «Концерт», Б.Мошков «Русский танец», Т.Рзаев «Рондо» және т.б.

Вибрафон

4. Кіші формалы шығарма (мүмкіншілігінше төрт таяқшамен).

Мысалы: К.Дебюсси «Лунный свет» из «Бергамасской сюиты», Э.Григ «Песня Сольвейг» из сюиты «Пер Гюнт», Д.Фридман «Ветер» және т.б.(жатқа орындалады).

5. Түсушінің орындауында:

а) Кіші барабанда тремоло $pp < ff > pp$ және т.б. динамикалық комбинациялар, «екілік» неше түрлі нюанстарда, ырғақтың тездетуімен, дробқа көшіп, алғашқы қимылға қайта оралу, орта қиындықтағы ырғақтық комбинацияларды орындау;

б) Литавраны күйіне келтіру, барлық нюанстарда тремоло көрсету, орташа қиындық шығарманы бірден оқу.

ЕКІНШІ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН

Музыкалық-теориялық пәндер бойынша талаптар:

Сольфеджио

Жазбаша:

- хроматизмдерді, туыстықтың I дәрежесіндегі ауытқуларды, диктанттың ұзақтығы 8-10 бардан тұратын әуезді дамыған дауыстары бар кезең түріндегі екі дауысты диктант

- Жазу уақыты - 25-30 минут, ойнату саны-12;

Ауызша

- үш түрдің негізгі және кіші таразыларын, халық музыкасының, пентатониканың, екі мәрте гармоникалық мажор мен минордың, хроматикалық таразының әндерін айту;

- ән айту және диатоникалық және альтернативті кадамдарды, диатоникалық және хроматикалық интервалдарды, соның ішінде тритондарды, ажыратымдылықтары бар тән интервалдарды есту арқылы анықтау;

- үштілділікті (негізгі, кіші, азайтылған және ұлғайтылған) және олардың өтініштерін, барлық диатоникалық жетінші аккордтарды және олардың өтініштерін, сондай-ақ жетінші аккордтардың рұқсаттарын есту арқылы ән айту және анықтау: D7 өтініштермен, II7 өтініштермен және VII7 өтініштермен;

- әр түрлі метрикалық қиындықтарды қолдана отырып, қарапайым және күрделі өлшемдерде альтерация мен хроматизмді қамтитын бір дауысты әуен парағынан ән айту.

Гармония

Жазбаша

- Ән әуенді барлық диатоникалық аккордтарды, альтернативті субдоминантты аккордтарды, Қос доминантты аккордтарды, ауытқулар мен модуляцияларды қолдана отырып үйлестіру I дәрежелі туыстық.

- Жазу уақыты - 2 академиялық сағат

Ауызша

- аккорд тізбегінің немесе секвенцияның (тональды немесе модуляциялық) ойыны;

- әр түрлі стильдегі шығармалардан парақтан музыкалық үзіндіні гармоникалық талдау;

- музыканың қарапайым теориясы, үйлесімділік, музыкалық шығармаларды талдау курстары бойынша сұрақтар.

• Шығармашылық емтиханның бағалау критерийлері:

Бағалаудың балдық көрсеткіші <i>I</i> шығармашылық емтихан	Бағалау критерийлері <i>I шығармашылық емтихан</i>	Бағалаудың балдық көрсеткіші <i>II</i> шығармашылық емтихан	Бағалау критерийлері <i>II шығармашылық емтихан</i>
45-50	Талапкер үрлемелі аспапта (ұрмалы) орындаудың тамаша дағдыларын көрсетеді; техникалық және орындаушылық техниканың жоғары деңгейіне ие; орындалатын шығармалардың көркемдік ниетін түсінуді, музыкалық дәуірге, композиторлық стильге, жанрға сәйкестікті көрсетеді. Жарқын концерттік-орындаушылық деректердің, көркемдік еркіндіктің, техникалық сауатты және көркем-мәнерлі орындаудың, музыкалық дарындылықтың жоғары деңгейінің болуы атап өтіледі. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы кең білімнің болуы.	45-50	Мәселе мінсіз, қатесіз және ескертусіз шешілді; жеке фрагменттерді үйлестірудің мүмкін нұсқаларымен; Аккордтық емес дыбыстарды қолдана отырып ұсынылған тональды жоспар бойынша сенімді модуляция ойыны; Диктант сауатты, қатесіз жазылған; Ән интонациялық таза және ритакты дәл; Музыка теориясы бойынша мінсіз жауап;
40-44	Талапкер үрлемелі аспапта (ұрмалы) орындаудың сенімді дағдыларын көрсетеді; техникалық және орындаушылық техниканың жоғары деңгейіне ие; орындалатын шығармалардың көркемдік ниетін түсінуді, музыкалық дәуірге, композиторлық стильге, жанрға сәйкестігін көрсетеді. Жарқын концерттік-орындаушылық деректердің, көркемдік еркіндіктің, техникалық сауатты және көркемдік-мәнерлі орындаудың болуы, бірақ кейбір мәтіндік немесе интонациялық қателер болған кезде байқалады. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы жақсы білім.	40-44	Сауатты шешілген мәселе (дұрыс тональды жоспар, аккордтық емес дыбыстарды қолдану). Аккордтық емес дыбыстарды қолдана отырып модуляциялау ойыны өзінің тональды жоспары бойынша; Диктант толығымен жазылған, бірақ кішігірім түзетулер енгізілді; Ән айту сенімсіз, бірақ интонациялық таза және ритакты дәл; Музыка теориясы бойынша тамаша білім.
35-39	Талапкер үрлемелі (ұрмалы) аспапта жақсы орындау дағдыларын көрсетеді; техникалық және орындаушылық техниканың жақсы деңгейіне ие; музыкалық мәтіннің сенімді және жалпы дұрыс ойнатылуын көрсетеді; орындауда шығармалар мазмұнының көркемдік берілуінің тұтастығына әсер етпейтін шамалы мәтіндік қателіктер	35-39	Есепті аздаған қателіктермен, бірақ сауатты тональды жоспармен және жалпы функционалды логикамен шешу; Аккордтық емес дыбыстарды қолданбай модуляция ойыны; Диктант толығымен жазылады, бірақ әуен мен ритакта аздап бұзылады;

	жіберілді. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы жеткілікті білім.		Ән айту жақсы, бірақмеакта қателіктер бар; Жақсы теориялық білім.
30-34	Талапкер үрлемелі аспапта (ұрмалы) орындаудың орташа дағдыларын көрсетеді; техникалық және орындаушылық әдістерді меңгерудің жеткіліксіз деңгейін көрсетеді; орындауда шығармалардың тұтас көркемдік берілуіне әсер ететін елеулі қателер бар; бағдарламаның орындалуы эмоционалды және техникалық летаргиямен, динамикалық, штрихтік және басқа да мәнерлі құралдардың толықностігімен сипатталады. Музыкалық деректер нашар көрсетілген. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы білімнің жеткіліксіздігі.	30-34	Дауыс беруде және тональды жоспарда аз қателіктермен мәселені шешу; Дауыс берудегі кішігірім қателіктері бар модуляциялар ойыны; Диктант толығымен жазылған, бірақ елеулі қателіктер жіберілді; Ән интонациялық таза емес және ритакты дәл емес. Музыка теориясы бойынша әрқашан дұрыс жауаптар бола бермейді.
25-29	Талапкер үрлемелі аспапта (ұрмалы) орындаудың әлсіз дағдыларын көрсетеді; техникалық және орындаушылық техниканы меңгерудің жеткіліксіз деңгейін көрсетеді; орындауда шығармалардың тұтас көркемдік берілуіне әсер ететін елеулі қателер бар; бағдарламаның орындалуы эмоционалды және техникалық летаргиямен, динамикалық, штрихтік және басқа да мәнерлі құралдардың толықностігімен сипатталады. Маңызды техникалық, интонациялық, темпо-ритмикалық, мәтіндік қателіктер орын алады. Музыкалық деректер нашар көрсетілген. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы үстірт білім.	25-29	Дауыс беру және тональды жоспардағы қателіктермен мәселені шешу Дауыс берудегі қателіктермен және дәл емес тональды жоспармен модуляция ойыны Диктант көптеген қателіктермен жазылған, бірақ негізгі фрагменттер бар. Ән айту дәл емес, үнемі түзетуді қажет етеді Музыка теориясы бойынша үзінді жауаптар
20-24	Музыканың негізгі экспрессивті құралдарын қанағаттанарлық меңгеру: дыбыс сапасының нашарлығы; техникалық дайындықтың әлсіздігі; тұрақсыз интонация; шағын динамикалық диапазон; әлсіз ритак сезімі және жанды пульсацияның болмауы. Қолданыстағы бағдарламалық талаптардан айтарлықтай артта қалған мәтін мен музыкалық материалды белгісіз білу. Көптеген мәтіндік қателіктер, экспрессивті құралдардың жеткіліксіз деңгейі бейнелі мағынаны айтарлықтай бұрмалайды және орындалатын музыкалық материалды қабылдауға кедергі келтіреді. Кәсіби дамуды қатты тежейтін орындаушылық аппаратты орнатуда кемшіліктер бар. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы үстірт білім.	20-24	Мәселе дауыс берудегі өрескел қателіктермен және дұрыс емес тональды жоспармен шешілді; Модуляция көптеген қателіктермен ойналады; Диктант көптеген қателіктермен жазылған, бірақ негізгі фрагменттер бар. Ән айту дәл емес, үнемі түзетуді қажет етеді Үстірт теориялық білім

15-19	Музыканың экспрессивті құралдарын нашар меңгеру: дыбыс сапасының нашарлығы; техникалық дайындықтың әлсіздігі; тұрақсыз интонация; шағын динамикалық диапазон. Нота мәтіні мен музыкалық материал туралы белгісіз білім. Көптеген мәтіндік қателіктер, музыкалық экспрессивтілік құралдарын меңгерудің жеткіліксіз деңгейі. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы қажетті білімнің болмауы.	15-19	Толық шешілмеген міндет; Модуляция нашар ойналады, өрескел қателер, қате тональды жоспар бар; Диктант толығымен жазылмаған, көптеген қателіктермен; Ән айту дәл емес Теориялық білімді нашар меңгеру
10-14	Талапкер орындаушылық шеберлікке ие емес; техникалық және орындаушылық техниканың өте төмен деңгейін көрсетеді; орындауда шығармалардың тұтас көркемдік берілуіне әсер ететін өрескел қателіктер бар; үрмелі (ұрмалы) аспапта ойнаудың қажетті практикалық дағдылары қалыптаспаған. Орындаушы аппараттың қанағаттанарлықсыз жай-күйін көрсетеді. Орындалатын туындылар бағдарламалық талаптарға сәйкес келмейді. Бағдарламаны орындау көптеген маңызды қателіктермен жүзеге асырылады. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы қажетті білімнің болмауы.	10-14	Мәселе толық шешілген жоқ, тональды жоспар жоқ; Модуляция толығымен ойналмайды, қателіктермен Диктант соңына дейін жазылмаған; Ән фрагментті, қателіктермен Теориялық материалға ие емес
5-9	Музыканың экспрессивті құралдарын өте нашар меңгеру: өте нашар дыбыс сапасы, қанағаттанарлықсыз техникалық дайындық, өте аз динамикалық диапазон, метроритмикалық сезім жоқ. Зерттелген шығармалардың мәтінін нашар білу, бейнелі мазмұнның болмауы, музыкалық материалды басынан аяғына дейін орындауға мүмкіндік бермейтін көптеген интонациялық және техникалық қателіктер. Аялдамалармен орындау. Музыка теориясы мен тарихы және орындаушылық өнер туралы қажетті білімнің болмауы.	5-9	Мәселе толық шешілген жоқ; Модуляция ойналмайды; Диктант соңына дейін жазылмаған; Түрлері бойынша ән айту орындалмады
0-4	Бағалау аспапта ойнау дағдылары толық болмаған, музыкалық материалды білмеген, орындаудан бас тартқан кезде қойылады. Емтиханнан өтпейді	0-4	Мәселе шешілген жоқ; Модуляция ойналмайды; Диктант жазылмаған; Түрлері бойынша ән айту орындалмады Емтиханнан өтпейді

Байланыс ақпараты

Шығармашылық емтиханның сұрақтары бойынша: kafedradukhovykhi@mail.ru

Оқуға түсудің жалпы мәселелері: Kaznui.priem@gmail.com

Факультет деканы: Мамырбаев Ербол Нурболатович

Кафедра меңгерушісі: Шамуратова Асель Багдатовна

